

Guy Rombouts over EEN VERTALING VAN DE ENE TAAL NAAR DE ANDERE

Meesal zijn deze interviews het resultaat van een gesprek met een kunstenaar die zijn of haar werk tentoonstelt in Cc Strombeek. Ook ditmaal is een kunstenaar aan het woord, in het kader van een tentoonstelling. Alleen is Guy Rombouts' bijdrage aan de tentoonstelling geen kunstwerk, maar de structuur van de tentoonstelling zelf, de scenografie zeg maar.

Beeldend kunstenaar Guy Rombouts is zijn hele leven al bezig met het maken van lijstjes. Deze opsommingen telden telkens 26 elementen en vormden zo een nieuw alfabet. In de jaren '80 ontwikkelde hij het Azart-alfabet. Het Azart (een oude schrijfwijze van het Franse 'hasard', oftewel 'toeval') is sindsdien een wekerend element in Rombouts' praktijk geworden. Telkens vindt hij nieuwe mogelijkheden om deze schriftuur te activeren.

De tentoonstelling 'EEN VERTALING VAN DE ENE TAAL NAAR DE ANDERE' viert het twintigjarige bestaan van het S.M.A.K., het Museum voor Actuele Kunst te Gent. De tentoonstelling zal bestaan uit twee delen en voor het eerste luik neem jij de mise-en-scène in handen. Hoe ga je hiervoor tewerk?

Voor het eerste deel selecteerden Dirk De Vos, Anthony Hudek en het Strombeekse curatoren-duo Luk Lambrecht en Lieze Eneman elk zeven werken uit de collectie van het S.M.A.K. Dat maakt een totaal van 21 werken. Het bijzondere aan deze werken is dat ze nog nooit eerder getoond zijn geweest. Voor de scenografie ben ik daarom vertrokken van de x- en de y-as. In de algebra zijn x en y onbekenden. Voor het publiek zijn de kunstwerken ook nog onbekenden. Ze hebben iets duister, iets onbekend. De assen snijden elkaar ook loodrecht. In de tentoonstellingsruimte heb ik daarom alle schuine hoeken weggewerkt, er zijn dus enkel rechte hoeken te vinden. Niet alleen zullen alle wanden in rechte hoeken op elkaar staan, maar bijvoorbeeld ook de raamlijsten, die afgerond zijn, werden recht gemaakt.

Heb je ook nu beroep gedaan op het Azart-alfabet?

Ja, het titelbeeld van de tentoonstelling komt voort uit het Azart-alfabet. In dit alfabet bestaat een type waarin elk letterteken een snijpuntloze lijn vormt. Er bestaat ook een versie waarin elke letter een kleur wordt (A = Aquamarijn, C = Citroengeel, E = Eigeel...) en aan een klassiek lettertype gelinkt wordt (B = Bodoni, F = Futura, H = Helvetica...). Voor het titelbeeld heb ik een combinatie van deze laatste twee versies gebruikt. Alle namen van de kunstenaars zijn naast elkaar geplaatst, je leest ze van boven naar beneden.

In de tentoonstelling zelf ga ik niet zo ver om de kunstwerken letters van het alfabet te laten worden (licht).

Centraal in de tentoonstelling in Cc Strombeek staat Lawrence Weiner. De titel van deze expo is een werk van hem: EEN VERTALING VAN DE ENE TAAL NAAR DE ANDERE. Hoe verbind je dit werk met jouw mise-en-scène? Er komt een grote versie van Weiners werk in de tentoonstelling te hangen. Maar de titel sluit eigenlijk ook aan bij mijn werk: in zekere zin gaat het met dat Azart-alfabet ook om een vertaling van het Romeinse alfabet naar het Azart-alfabet, dat op zijn beurt zelf ook nog eens teruggrijpt naar het Fenicisch alfabet. De Feniciërs hadden hun alfabet opgebouwd aan de hand van het principe van acroniemen: de letterbeelden verwijzen naar een concreet gegeven. De L in het Grieks, de lambda, is een abstracte naam geworden, maar komt oorspronkelijk van het Fenicische lambet, wat ploeghaak betekent en een L-vorm - heeft. Mnemotechnisch is dat gemakkelijk te onthouden, waarschijnlijk is deze letter daarom in het Romeinse alfabet beland is.

In het Azart gebeurt hetzelfde, maar met lijnsorten: A is Angulaïr, B is Barensteel, C is een Curve, E een Elleboog, Z is Zigzag. Het idee om met lijnsorten te werken komt van rivieren. Ik heb eerst een alfabet van rivieren gemaakt, maar dat was technisch niet haalbaar en de rivieren bleken ook onherkenbaar te zijn. Dus zocht ik iets dat gemakkelijker in de hand ligt en kwam uit bij lijnsorten. Ik krijg soms nog brieven in het Azart! En vroeger was er een koppel waarvan de man veel op reis was. Hij en zijn vrouw faxten elkaar in het Azart wanneer het over meer persoonlijke dingen ging. Het was mijn bedoeling natuurlijk niet om er een geheimschrift van te maken, maar het leent zich er wel toe.

Je maakt de mise-en-scène voor werken uit de collectie van het S.M.A.K. Heb je een speciale band met dit museum?

Niet echt, ik heb wel tentoongesteld in verschillende expo's van Jan Hoet. De eerste keer was in '79 tijdens de groepstentoonstelling Aktuele Kunst in België: Inzicht/Overzicht. Jan Hoet kende ik ook al langer, hij heeft net als ik zijn jeugd doorgebracht in Geel. Ik denk dat het allemaal eerder toeval is. Zowel het feit dat ik nu voor de tweede keer gevraagd wordt om een scenografie te maken als het feit dat dit voor de collectie van S.M.A.K is. Gek is wel dat er geen werk van mij in de S.M.A.K-collectie te vinden is! Onlangs kreeg ik een brief van S.M.A.K., omdat ze een aantal werken van mij gevonden hadden. Die werken waren achtergebleven na een tentoonstelling die ik daar gehad heb. Het loopt gek genoeg allemaal samen!

Interview: Eva Decaesstecker

Angulaïr.....Aquamarijn	A		A Aquamarine.....Angulaïre
Barensteel.....Bordeaux	B		B Bordeaux..Bavons rompus
Curve	C		C Citron.....Courbe
Draaiing.....Dennegroen	D		D vert Dense .....Déviation
Elleboog.....Eigeel	E		E Epine-vinette.....Equerre
Fluctuatie.....Fuchsine	F		F Fuchsia.....Fluctuation
Golving.....Grasgroen	G		G vert Gazon .....Gondolée
Haarspeld ...Hemelsblauw	H		H bleu Heron .....Hernie
Inham.....Indigo	I		I Indigo.....Inclusion
Jaaglijn.....Jodiumbruin	J		J Jaumatre .....Jable
Kanteel.....Koraalrood	K		K rouge Kadsura.....Ksar
Lancet.....Lila	L		L Lilas .....Lance
Meander.....Meigroen	M		M vert de Mai .....Méandre
Nijging.....Nacaraat	N		N jaune de Naples.Noduleuse
Ojief.....Olijfgroen	O		O vert Olive .....Onde
Peristaltisch.....Paars	P		P Pourpre.....Péristaltique
Quadraat .....Quercitrine	Q		Q Quercitron.Quadrangulaire
Ruit.....Roze	R		R Rose.....Rhombique
Slingering.....Sienna	S		S Sienna.....Serpentine
Tortueus.....Turkoois	T		T Turquoise.....Tortueuse
Uitgeknaagd .....Umber	U		U brun d'Ustion...Utriculeuse
Veelgloop ....Vleeskleurig	V		V rouge de Venise..Valvulaire
Wormstrepig.....Wijnrood	W		W Wapa .....Whipcord
X-as	X		X Xanthophylle .....Axe des X
Y-as	Y		Y Yuca.....Axe des Y
Zigzag.....Zinnober	Z		Z rouge de Zinc .....Zigzag

Azart verwijst naar AZ-art, kunst van A tot Z, maar ook naar de oude spelling van het Franse woord hazard. En azerty komt voor de onbevangen etymoloog ook al dicht in de buurt.

Rombouts en Droste behouden de conventionele taal maar ze verwerpen het alfabet dat in hun ogen te lineair is en té gelieerd aan vooruitgang, ontwikkeling en aan abstract denken, te weinig cyclisch en te weinig betrokken op het *hic et nunc* om uitdrukking te kunnen geven aan de ruimte van het volledige leven.

Het is de verdienste van Rombouts en Droste dat ze aan dit zwaarwichtige programma op een bijzonder speelse wijze gestalte weten te geven. Zij bedachten voor de letters van het alfabet nieuwe tekens in de vorm van draaiingen, krommingen, hoeken en golven. De zesentwintig letters van het alfabet komen in het azart overeen met een redelijk uitputtend gamma van grafische vormen. De vormen hangen af van de woorden die Rombouts en Droste erbij hebben gezocht. Bij die zoektocht gebruiken ze het alfabet. Die woordvondsten – van jaaglijn tot peristaltisch – verwijzen naar lijnvormen. Soms lijken die zo voor de hand te liggen dat we moeilijk kunnen geloven dat de verbinding toevallig tot stand is gekomen. Aan de hand van het alfabet hebben ze bij de lijnvormen ook nog passende kleuren gezocht. De E is een eigele elleboog, de F een fluctuatie in de tint fuchsine, de M meanderend meigroen, de R een roze ruit, de T is tortueus van vorm en turkoois van kleur en de veelgloop is gewoon vleeskleurig. Zo ontwikkelen Rombouts en Droste niet enkel een eigen handschrift maar ze leveren ook nog een bijzondere proeve van synestese waarbij klank, kleur, vorm en betekenis verbindingen aangaan.

Fragment uit Ex-dono 1992: Rombouts-Droste. Beeldig van A tot Z, M. Derez 1992.

3x7 = soms 20

21 werken uit de collectie van S.M.A.K.

“Lichaamstaal is misschien wel een van de moeilijkste talen om te vertalen. Vooral performancekunst moet beroep doen op vormen van vertaling om te overleven: fotografie, video, tekst en re-enactments. In museumcollecties vind je talloze sporen en vertalingen van performances, maar hoe moet je de emoties en gewaarwordingen van die eerste confrontatie met een performance bewaren en weer oproepen? Voor Een vertaling van de ene taal naar de andere (deel 1) heb ik werken geselecteerd die verwijzen naar liefde, seks, dood, narcisme en reflectie, omdat ik ervan uitging dat dergelijke werken, afhankelijk van de vertaling, opgenomen kunnen worden in een collectie, maar dat ze tegelijk nooit getoond kunnen woorden – of toch niet op de ideale manier.”

Antony Hudek

James Lee Byars
The Perfect Love Letter
1976

Ulrike Rosenbach
PSYCHE UND EROS & PSYCHE, aber ... (sie irrte gänzlich umher)
1980-1981

General Idea
The Dresses of Miss General Idea
1983

Zoe Leonard
Untitled
1984-1991

Erika Rothenberg
Phone Sex #4
1991

Elizabeth Ewart
Lie (We Never Buried Bucky in Your Suit)
1993

Jessica Diamond
Tributes to Kusama: Love Forever Constellation
z.d.

“De keuze van niet eerder in het S.M.A.K. getoonde kunstwerken is uiteraard subjectief en toont op een poreuze manier de schaduwkant van de collectie. Het weerspiegelt de grillen van de “mode” in de kunsten waardoor kunstwerken soms en geheel op basis van conjunctuur en (markt)interesse zichtbaar worden, verdwijnen en opnieuw visibel kunnen worden.”
Luk Lambrecht

Maurice Wyckaert
Wolken
1970-71

Katarina Fritsch
Gehirn
1987-1988

Katarina Fritsch
Katze
1987-1988

Katarina Fritsch
Vase mit Schiff
1987-1988

Paolo Icaro
Lunatico (piano, a mano, a palmo)
1988-1989

Heimo Zobernig
Ohne Titel
1992

Jim Lutes
Visitation
1992

Maurizio Elettrico
Senza titolo
1994

Carlos Amorales
Solitario
1998

“Maar vaak merk ik dat er iets mis is met de presentatie van kunstwerken in onze musea. Laten we in deze virtuele maatschappij, waar we te maken krijgen met de teloorgang van het object, vooral daar aandacht aan besteden.”
Dirk De Vos, 1995

Panamarenko
Aeromodeller
1972

Dan Van Severen
Zonder titel
1974

Barry Flanagan
Untitled (sculpture)
1980

Philippe Van Snick
Dag / Nacht
1987

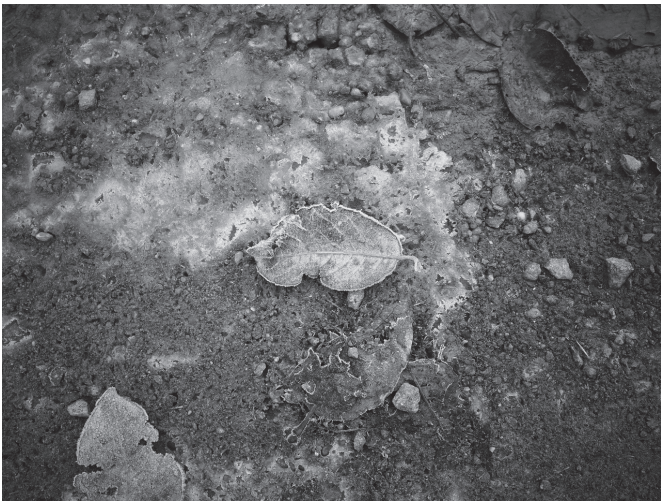
Jean-Marc Navez
Les lieux-dits de l'expression – septième attitude
1987

Damien De Lepeleire
Black Mythology, n1, n2, n5, nB1
2006

Jef Geys
Model
2014

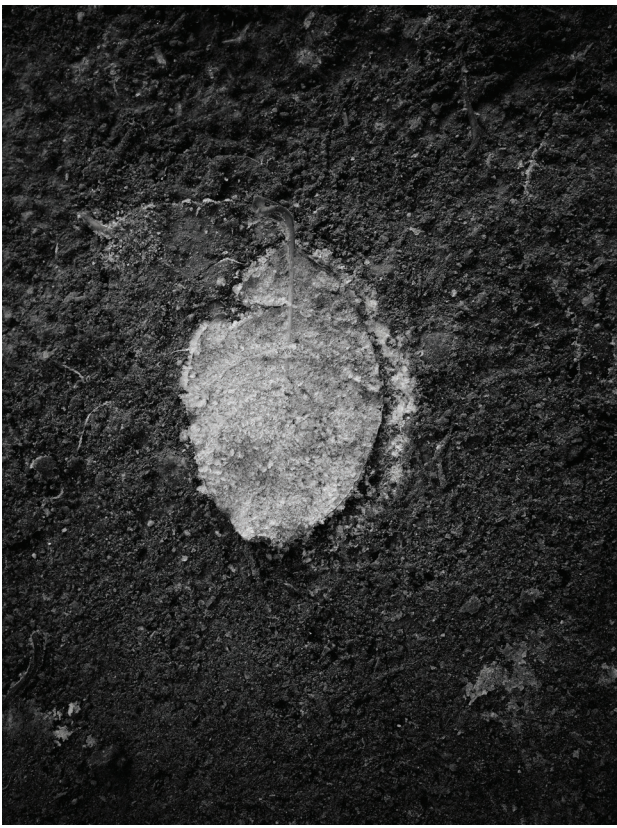
S.M.A.K. bestaat in 2019 twintig jaar. Dat moet worden gevierd en dat doen wij in Strombeek met een tweeluik. Het eerste luik is een hommagetentoonsteling die nooit eerder geziene collectiestukken voor het eerst ontsluit. Daarin worden 21 werken getoond uit de rijke Gentse collectie S.M.A.K. gekozen m.m.v. de ere-directeur van het Brugse Groeningemuseum Dirk De Vos en afdelingshoofd van de opleiding Curatorial Studies aan KASK Antony Hudek. Beeldend kunstenaar Guy Rombouts tekende voor deze kunstwerken een scenografie. Guy Rombouts behoort tot een van onze weinige kunstenaars die de taal van antwoord gaf via de creatie en de inventieve toepassing van het AZART in inmiddels talloze tentoonstellingen sedert de jaren tachtig.

Kosi Hidama: Shiro 白
11.01 - 28.02.2019

Pure white snow covers the field spotlessly there a white heron stands alone hiding itself in its figure

Deze verzen vormen het vertrekpunt van de solotentoonstelling van de Japanse kunstenaar **Kosi Hidama** (1968) in Studio S. Wit op wit herinnert Hidama aan de bekende compositie van **Kazimir Malevich**, te zien in het MoMA. Het doek is 1918 gedateerd, het jaar na de Russische Oktoberrevolutie. Malevich meende dat die gebeurtenis aanvankelijk ruimte bood voor spirituele vrijheid, waar ook de principes van het suprematisme voor stonden. Om dat te bereiken mochten, aldus Malevich, geen ideeën worden weergegeven, noch mocht kunst sociale of politieke doelstellingen vertolken. Ook het werk van Hidama impliceert geen doelstellingen of achterliggende betekenis, maar heeft wel een concreet idee als aanleiding: de Japanse levensfilosofie Wabi Sabi. Waar Wabi de innerlijke en spirituele ervaringen van eenvoud en rust omvat, staat Sabi voor het verweerde uiterlijke aspect. Sabi representeert het minimale, het imperfecte en het onvolmaakte; het reduceren van vormen tot de essentie van de tekens van het leven. Appreciëren staat er gelijk aan reduceren. Hidama vergelijkt het met het werk van de Zwitserse beeldhouwer **Alberto Giacometti**, die de wezenlijke realiteit wilde weergeven. In een interview met **Pierre Snieder** gaf Giacometti ooit te kennen dat de wereld een mysterie voor hem bleef – een mysterie waarin hij de eenzaamheid van het bestaan wilde vatten in beeldhouwwerken.

De Sabi-esthetica wordt vormgegeven in de koude contouren van dode takken en bladeren. “Als je een teken van leven ziet, kan je appreciëren dat het leven er was,” legt Hidama uit. “Zwarte bladeren in een wit veld doen je het leven voelen.” Moeilijker wordt het wanneer witte figuren in een witte achtergrond verduisteren, zoals het beeld van de reiger in de sneeuw. “De reiger houdt zich verborgen, zowel van de wereld als in de wereld. Het bestaan geschiedt als een eindeloze laag.” Het resultaat is een realiteit als een mysterie, zoals Giacometti het zou noemen. Vanuit die gedachte vormt Kosi Hidama Studio S om tot een wintertuin, waar wit zand en dode takken het decor vormen voor een tentoonstelling die het brede oeuvre van de kunstenaar toont. De kunstwerken zijn herinneringen aan bepaalde fasen in zijn leven. Hidama gaf de tentoonstelling de titel Shiro 白. Shiro betekent ‘de kleur wit’ in het Japans, maar betekent eveneens ‘leegte’. 白 is het Chinese karakter dat ‘wit’ representeert. Het karakter is gemodelleerd naar de vorm van een menselijke schedel, verbleekt door het weer teruggevonden in een veld. Sander Bortier

De Wand
Loïc van Zeebroek
11.01 - 15.03.2019

Loïc van Zeebroek (1994) is een jonge kunstenaar, maar denkt al zijn volledige professionele carrière na over de schilderkunst. Daarbij heeft hij steeds een sterke hang naar schoonheid en een interesse in de naar de marge verbannen esthetiek. In zijn kunstwerken gebruikt hij stereotiepe motieven of onderwerpen die in het canon van de schilderkunst veelvuldig voorkomen: een bloemstuk, een landschap of een zeezicht. “Het kader is een narratieve referentie,” aldus Van Zeebroek: wat zich binnen het kader afspeelt, is het onderwerp van het schilderij. Dat kader is de limiet voor de stereotiepe thematiek, en binnen die grenzen wordt nagedacht over thema's als schoonheid, kunst en kitsch, de hand van de kunstenaar en identiteit. ... Door overvollige of narratieve zaken weg te laten of te focussen op het kader, probeer ik een bescheiden plaats in te nemen in het Grote Verhaal van de schilderkunst,” duidt Van Zeebroek. Immers, “schilderkunst is een historisch beladen medium waarin alles wellicht al gedaan en gezegd is.” Van Zeebroek zoekt als kunstenaar opnieuw de relevantie van het schilderen op. Vanwege die bijna uitputtende geschiedenis van de schilderkunst, werkt Van Zeebroek met materialen die zijn pad kruisen of met voorwerpen die hij vindt in containers. Die voorwerpen haalden de geschiedenis niet, laat staan het canon. “Mislukkingen” worden daarom herbestemd via overschildering, aanpassing of het samenvoegen ervan. “Het blijkt dat mijn betere werken voortkomen uit accidenten, toevalligheden en impulsen.” Sander Bortier

In de Wind
Leo Copers
11.01 - 21.03.2019

Colofon
Lay-out: Rowan Dekens
Auteurs: Sander Bortier, Eva Decaesstecker, Anthony Hudek

Rondleidingen:
Do 24/01 14u
Zo 03/02 11u
Ma 18/02 16u
www.ccstrombeck.be

Gosie Vervloessem
The Horror Garden
Herneming performance
23.01.2019 om 20u in De School van Gaasbeek

The Horror Garden is een ‘investigative workshop’ voor over de obscure relatie tussen mensen en planten. Aan de hand van fragmenten uit horrorfilms waarin planten de hoofdrol spelen, probeert Gosie Vervloessem deze relatie te onttrafen. Kolonisatie loopt als een rode draad doorheen de workshop: kolonisatie van territorium door mensen en planten, kolonisatie van organismen, lichamen en geesten, ... Op 23 januari presenteert Gosie een publicatie van ‘The Horror Garden’.